

DEMOCRÀCIA TAMBÉ SIGNIFICA PARTICIPACIÓ

Bartomeu Cantarellas

Democràcia és, entre d'altres coses, participació, i la participació no s'ha de considerar sols com un dret, sinó que hauria d'entendre's també com un deure, deure cívic i ciutadà. Ens estam acostumant, i no se si és bo, a veure que en qualsevol elecció -política, sindical, social...- les dades de l'abstenció són molt altes. És convenient la nostra indiferència? Aconseguir hàbits, actituds i comportaments democràtics hauria de ser un dels nostres principals objectius. Es corre el perill de la rutina -l·ligada al desinterès- de votar o no cada uns quants anys i la resta del temps, no pensar-hi més. D'aquesta manera la relació entre elector i elegit s'esvaeix, perquè el primer ja ha complit la seva funció i el segon s'ha acostumat a sentir-se investit per a tots els assumptes que l'atenyen i per a tot el temps que dura la seva elecció. Complir o no els compromisos i les promeses fetes es torna fàcilment qüestió secundària. El debat, la consulta, la reflexió, el contacte estret i seriós -no folklòric, culinari o inaugural- dels representants elegits amb els electors deixen d'existir; i certs retrets, certs recordatoris de compromisos o promeses es reben com a actituds d'animadversió.

Ara bé, totes aquestes raons -i altres- no ens poden fer oblidar el que deia al principi sobre els deures cívics i ciutadans. A les passades eleccions de representants sindicals a l'ensenyament públic s'ha cercat, com en altres ocasions, facilitar l'acte de votar: retribuir el vot amb reducció d'horari lectiu durant aquella jornada -amb l'oposició ferma a la modificació dels horaris per part d'algunes associacions de mares i pares- i constituir un nombre prou important de meses electorals. Així i tot hi ha hagut un 38% de no participació, tot i ser més elevada aquí que la mitjana de l'Estat espanyol. Arribats aquí convindria que reflexionàssim sobre aquesta qüestió.

Existeixen uns centres escolars que volen la participació dels membres de la comunitat educativa i animen a votar a les eleccions per elegir representants en els consells escolars. Hi ha escoles i instituts que en alguns casos han fet coincidir la data del 30 de novembre, dia de les eleccions sindicals, amb claustres i votacions per triar representants de professorat i alumnat. El sector docent -el professorat- té com a funció prioritària la de formar els ciutadans i ciutadanes de demà. L'escola és un

"...s'ha cercat, com en altres ocasions, facilitar l'acte de votar: retribuir el vot amb reducció d'horari lectiu durant aquella jornada..."

Una vegada més l'abstenció s'ha tornat a fer present, ara a les eleccions sindicals; i m'estic referint en concret a les del sector docent, dins la Funció Pública. Tot i que els resultats s'han de considerar molt bons des de la candidatura de l'STEI-i de la qual jo n'he format part, tot i el 53% de vots obtinguts per la nostra organització, tot i l'increment de delegats i la satisfacció pel reconeixement de la feina ben feta, tot i..., em preocupa l'índex d'abstenció: un 38% és una xifra, al meu parer, excessivament alta de no participació. No és major, ni molt manco, que la que es dona a tantes eleccions d'altres sectors i instàncies, però sí que és una xifra preocupant per altres circumstàncies: perquè pot significar rutinització, desinterès, indiferència, perquè pot significar desconexió entre les organitzacions i les bases -tant afiliades com no-, perquè pot significar que es considera que la tasca sindical és merament burocràtica...

àmbit que ha de fomentar la participació, el debat i la convivència, que ha de transmetre valors, que ha de donar a conèixer els drets i els deures de la ciutadania que forma, ¿es pot permetre no entendre la participació democràtica -i no sols un dia de votacions, però aquest dia també- si no com una obligació, sí, almanco, com un deure? Ningú no ens pot obligar a votar una determinada opció política o sindical ni a ningú se li ha de recordar l'existència del vot en blanc; però crec que sí caldrà considerar la conveniència democràtica d'exercir el dret de votar. El sistema democràtic és perfectible i s'ha de lluitar per millorar-lo. Una de les maneres de fer-ho és amb la participació en l'acte de votar. Usar les paraules i els fets és molt millor que el silenci, el menfotisme i el desinterès. Per nosaltres mateixos i per la funció que tenim l'obligació de desenvolupar, la participació pot arribar a ser una exigència que en el futur se'n pot reclamar. □